Raadsvergadering

Zaaknummer Z25149082
Onderwerp: toestemming 9e wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond
Portefeuillehouder: Wethouder Schilder

Aan de raad.

Voorstel

1. Toestemming te geven aan het college van burgemeester en wethouders om de 9e wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond vast te stellen.

Kern van het voorstel, samenvatting

In 2023 stelde het bestuur van Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond) het Plan van Aanpak Toekomstbestendig ODIJmond op. Met dit Plan van Aanpak beschrijft het bestuur op welke wijze de organisatie toewerkt naar enerzijds een toekomstbestendige organisatie en anderzijds de landelijke robuustheidseisen waaraan omgevingsdiensten moeten voldoen op 1 april 2026. Onderdeel van dit plan is het actualiseren van de governance, waaronder het aanpassen van de Gemeenschappelijke Regeling (GR).

De huidige governance vraagt om een herijking, omdat deze niet meer aansluit bij de huidige situatie. De opdrachtgevers–opdrachtnemer relatie en contractafspraken zijn onvoldoende scherp om vanuit beide kanten voldoende te kunnen sturen op de realisatie van de opdracht. Een herijking van de governance moet eraan bijdragen dat er een gelijk speelveld ontstaat tussen de deelnemers en moet scheefgroei in de financiering voorkomen. De GR ODIJmond is herijkt in de voorgestelde 9e wijziging GR ODIJmond.

De raden en staten zijn eerder om hun zienswijzen gevraagd over de voorgestelde 9e wijziging GR ODIJmond. De zienswijzen zijn verwerkt zoals is aangegeven in de Nota zienswijzen en reactie.

De raden en staten worden nu om hun toestemming gevraagd de voorgenomen 9e wijziging GR ODIJmond vast te stellen. De colleges zijn bevoegd om vervolgens de 9e wijziging van de GR ODIJmond vast te stellen.

Beleidsdoelstelling / Maatschappelijk effect

Om te komen tot een toekomstbestendige ODIJmond wordt er gewerkt aan de basis op orde brengen. Voor de ODIJmond betekent dit het verbeteren van de inerne sturing (planning & controle cyclus), het actualiseren van de Gemeenschappelijke Regeling- en Dienstverleningsovereenkomsten (GR en DVO-structuur) en het herijken van de financieringsstructuur.

Toelichting en argumenten

Programma Toekomstbestendig ODIJmond

Eind 2023 is er binnen de Gemeenschappelijk Regeling ODIJmond een bestuurlijk gesprek gestart over waar de organisatie staat met de uitvoering van de opdracht van de deelnemers. Gelijktijdig intensiveerde ook het landelijke traject om te beoordelen of omgevingsdiensten zelfstandig robuust zijn.

Vanuit dit gesprek en het bijbehorend onderzoek stelde het Algemeen bestuur van ODIJmond het Programma Toekomstbestendig ODIJmond op. ODIJmond informeerde de deelnemers hierover via de begrotingswijziging 2025 en diverse sessies met raden en Staten. Voor de uitvoering van dit plan vroeg ODIJmond voor 2024, 2025 en 2026 incidentele middelen op. Het programma is erop gericht om de organisatie operationeel en financieel in controle te brengen om zo de huidige opdracht, met tenminste het huidige niveau van dienstverlening, met borging van kwaliteit en continuïteit, te kunnen blijven uitvoeren. Vanuit de analyse van de externe adviesbureaus die ODIJmond hierin ondersteunen is het nodig om daartoe de basis op orde te brengen. Voor ODIJmond betekent dit het actualiseren van de GR en de structuur van Dienstverleningsovereenkomsten (DVO), het herijken van de financieringsstructuur en de doorontwikkeling van de interne organisatie. Met het op orde brengen van de basis, werkt ODIJmond naar een toekomstbestendige organisatie. Om ook te kunnen gaan voldoen aan alle robuustheidscriteria waaraan Omgevingsdiensten dienen te voldoen, onderzoekt het bestuur van ODIJmond via een parallel spoor enkele toekomstscenario's. In de zomer van 2025 bent u naast een regioraad, beeldvormende avond en commissievergadering over dit alles ook geïnformeerd met het webinar: 'Toekomstbestendig ODIJmond'.

Noodzaak wijzigingsvoorstel Gemeenschappelijke Regeling
De kern van de noodzaak om de GR te herijken, vereenvoudigen en aan te laten sluiten op de huidige samenwerking tussen ODIJmond en haar deelnemers is de ongelijke deelname van de deelnemers van ODIJmond. Uit de analyse van het adviesbureau dat ODIJmond ondersteunt kwam naar voren dat deelnemers op verschillende wijze participeren. Dit zorgt voor disbalans in bestuurlijke verhoudingen, financiële bijdragen en risico's bijvoorbeeld bij het terughalen van taken. Daarmee is afgelopen jaren een complexe structuur ontstaan, Ook op tactisch- en operationeel niveau is er aanleiding om duidelijke afspraken te maken over onder andere continuïteit en flexibiliteit en kaders te bepalen waardoor de opdrachtgevers- opdrachtnemerspositie goed kan worden ingevuld.

Met het 9e wijzigingsvoorstel van de GR ODIJmond worden de volgende zaken geborgd voor de deelnemers:

- Herstellen van de stemverhoudingen op de huidige situatie. Door aansluiting te zoeken bij de omvang van het totale takenpakket dat een deelnemer bij ODIJmond belegt, ontstaat een fair-vertrekpunt, namelijk inspraak op basis van inbreng;
- De deelnemers participeren via mandaat op basis van hetzelfde uitgangspunt in de GR. Dit zorgt voor een gelijk speelveld tussen de deelnemers en een duidelijke positie en taak voor ODIJmond;
- Door voor alle deelnemers eenduidige, uniforme uitgangspunten te formuleren voor onderwerpen als continuïteit, flexibiliteit en uniformiteit versus maatwerk ontstaat stabiliteit en evenredige risico's binnen de GR. Het collectief wordt daardoor sterker en krijgt meer samenhang;
- Uittreding en desintegratie worden specifiek geregeld. Uitgangspunt is 'wie breekt, betaalt' op basis van redelijkheid en billijkheid. Hiermee ontstaat duidelijkheid voor de deelnemers, maar beschermen we ook de collectieve en individuele posities;
- De herijkte financieringsstructuur en bijbehorende spelregels zijn ingebed in de GR;
- Het geeft een basis om de complexe structuur van DVO's en contracten om te zetten naar een uniforme DVO-structuur. Dit leidt tot overzicht, inzicht en een stuurbare situatie voor opdrachtgever en opdrachtnemers;
- De rolscherpte tussen opdrachtgevers en opdrachtnemer zal bijdragen aan het professionaliseren van de samenwerking tussen deelnemers en ODIJmond.

Zienswijzen raden en staten
De GR ODIJmond is een GR met gemeenten en de provincie als deelnemers. Hoofdstuk IV van de Wet gemeenschappelijke regelingen is dan van toepassing. Het vaststellen van de 9e wijziging van de GR ODIJmond is een bevoegdheid van de colleges van de deelnemers. Voordat de colleges besluiten over de definitieve wijziging, moeten zij de raden en staten eerst om hun zienswijzen vragen over de voorgestelde wijzigingen. Dit is een verplichting uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (artikel 51, tweede en derde lid).

De zienswijzeprocedure is doorlopen (Q1 2026). De zienswijzen zijn opgenomen in een nota met daarin een reactie en of de zienswijze leidt tot een aanpassing van de voorgestelde wijziging van de GR ODIJmond (zie bijlage 3).

Toestemming raden en staten
De stap die nu voor ligt is het verzoek aan de raden en staten om toestemming te geven aan hun colleges om de 9e wijziging van de GR ODIJmond vast te stellen.
De raden en staten kunnen hun toestemming alleen weigeren wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Ook dit is vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen (artikel 51, vierde lid). Andere redenen om toestemming te onthouden hebben raden en staten niet.
Toestemming kan ook niet onder (door de raad) te bepalen voorwaarden worden geven. Ook is het niet mogelijk wijzigingsvoorstellen in te dienen op de tekst van de voorgestelde 9e wijziging GR ODIJmond.

Pas na toestemming van de raad kan het college een besluit nemen over de vaststelling van de 9e wijziging GR ODIJmond. Pas na vaststelling door alle colleges en daarna publicatie is de 9e wijziging GR ODIJmond een feit.

Kanttekeningen en alternatieven
Alternatief is uit te treden bij de gemeenschappelijke regeling van de ODIJmond. Hier zijn uittredingskosten aan verbonden en daarnaast is de gemeente wettelijk verplicht in te treden bij een andere Omgevingsdienst.

Financiële middelen en effecten begroting
Het voorstel heeft geen financiële consequenties.
Het proces over herijking van de GR ODIJmond staat niet op zichzelf, gelijktijdig is ook de financieringsstructuur herijkt. Deze is verwerkt in de kadernota 2027 waarop raden en staten wensen en bedenkingen konden insturen. Met de begroting 2027 wordt de nieuwe financieringsstructuur vastgelegd en de noodzakelijke, structurele middelen opgevraagd om ook financieel de basis op orde te brengen en daarmee de balans te herstellen tussen de opdracht en de beschikbare middelen.

Uitvoering of vervolgproces
Nadat de raad toestemming aan het college heeft gegeven tot het vaststellen van de 9^{e} wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond zal het voorstel ter vaststelling aan het college worden aangeboden.

Participatie en communicatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden.

Rapportage en evaluatie
Het algemeen bestuur van ODIJmond evalueert iedere vier jaar het functioneren van de dienst en de dienstverlening aan de deelnemers en bepaalt hierbij de specifieke onderwerpen waar de evaluatie over gaat. Het algemeen bestuur rapporteert aan de colleges het resultaat en de conclusies van de evaluatie.

Achterliggende documenten en eerder genomen besluiten
Raadsvoorstel positieve zienswijze 9e wijziging GR ODIJmond d.d. 19.02.2026;
Raadsvoorstel Kadernota 2027 Omgevingsdienst IJmond d.d. 19.02.2026;
Raadsvoorstel informatie inzake Toekomstbestendigheid ODIJmond d.d. 25.09.2025

Bijlagen
Bijlage 1 voorstel voor de 9e wijziging GR ODIJmond.
Bijlage 2 was-wordt tabel dat inzicht geeft in de voorgestelde wijzigingen.
Bijlage 3 overzicht van ontvangen zienswijzen van de raden en staten van de deelnemers en de reactie van het Algemeen Bestuur hierop.

Edam-Volendam, d.d. 30 juni 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,

de secretaris,	de burgemeester,
N.A. Hellingman-Kuiper	R.J. Beukers.

Dit voorstel is elektronisch ondertekend. Dit is na besluitvorming zichtbaar op de volgende pagina.

Transactiebewijs iBabs digitale handtekening

Hellingman (Gemeentesecretaris), N. (Nanda)
n.hellingman@edam-volendam.nl
24-09-2026 16:38
93f4144891f272eaf2437096f7a40574d0e9b21f6816277a49382d06e5d9aa9c

Beukers, R.J. (Rick)
r.beukers@edam-volendam.nl
25-09-2026 11:28
3fb489e6398b859da151c5237c6d2a1b45eb5fa991e0e085c55dabcb2847c235

